

Šu 13 lit. g) rozl. zákona. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: Nelze přisvědčiti mínění dovolatelčině, že bylo třeba, by důkaz o její choromyslnosti byl proveden přímo před soudem procesním nebo soudcem dožádaným, a že tím, ježto toho bylo opomenuto, zůstalo nejen průvodní řízení kusým, nýbrž byla též věc nesprávně posouzena po stránce právní. Kusost řízení by tu byla jen tehdy, kdyby byl býval v první stolici podán návrh, by důkaz byl znovu proveden; návrh takový však podán nebyl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací důvody čís. 2 a 4 § 503 c. ř. s. nejsou opodstatněny. Ovšem nelze, jak to odvolací soud činí, klásti důraz na to, že důkaz o choromyslnosti žalované nebyl prováděn bezprostředně před soudem, poněvadž prý nebyl podán dotyčný návrh. Neboť nebylo třeba návrhu toho vzhledem na ustanovení § 10 min. nařízení ze dne 9. prosince 1897, čís. 283 ř. zák., jenž přikazuje, by ve sporech o rozluhu manželství byly z povinnosti úřední vyšetřeny všechny závažné okolnosti. Nebylo třeba, by v tomto případě byl proveden bezprostřední důkaz o choromyslnosti žalované, uváží-li se, že v roce 1910 bylo dvěma psychiatry v léčebném ústavě pro choromyslné zjištěno, že žalovaná jest stížena šíleností, čímž se stala neschopnou záležitosti své samostatně spravovati, že od 19. října 1910 jest nepřetržitě v léčení v ústavu pro choromyslné a že ředitelství ústavu, byvši dožadovacím dopisem výslovně upozorněno, že jde o rozluhu manželství podle § 13 lit. g) zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., podalo zprávu, že žalovaná trpí chorobou »dementia paranoides«, u kteréž může nastati v neurčité době zlepšení, že však úplné uzdravení možno pravděpodobně vyloučiti. Tyto okolnosti právem stačily předchozím soudům ku zjištění, že žalovaná trpí trvalou chorobou duševní, která trvá tři léta. Na tomto základě byla pak též právní otázka řešena správně v ten smysl, že byl manžel žalované oprávněn podle § 13 lit. g) zákona žádati za rozluhu manželství.

Čís. 384.

Byl-li bezplatně přenechán byt do doby, až se uprázdní určitý byt jiný, jde o půjčku, nikoliv o výprosu.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1920, Rv II 6/20.)

Anna Z., majitelka domu, nabídla manželům K-ovým — své sestře a švakrovi — by se prozatím nastěhovali do části jejího bytu ve II. poschodí, nežli se uprázdní byt obývaný Františkem C-em ve III. poschodí. Manželé K-ovi se pak do jejího bytu nastěhovali. Dle smíru s Annou Z-ovou uzavřeného měl se František C. vystěhovati dne 1. května 1919. K vystěhování jeho však nedošlo, naproti tomu domáhá se Anna Z-ová žalobou, by manželé K-ovi se vystěhovali z jejího bytu. Procesní soud první stolice žalobu pro tentokráte zamítl, podstatně z toho důvodu, že žalobkyně, pokud neplní převzatého závazku vůči žalovaným, že jim opatří byt, nemůže žádati, by se vystěhovali z jejího bytu. O d o -

I a c í s o u d rozsudek potvrdil. **D ů v o d y:** Pokud odvolatelka, dovolávajíc se odvolacího důvodu nesprávného posouzení věci po stránce právní, hájí stanovisko, že se jedná o pouhou výprosu, dlužno na to poukázat, že právní poměr mezi stranami má veškeré pojmové znaky půjčky dle § 971 obč. zák. Neboť, jak ze souhlasného udání obou stran plyne, obývají žalovaní z bytu žalobkyně dvě světnice a kuchyni; jak dále zjištěno, nebyla ujednána činže a žalobkyně zavázala se, že opatří žalovaným byt ve svém domě a že prozatím, než byt se uprázdní, mohou bydleti v jejím bytě. Není pochyby, že i věc nemovitá může býti předmětem půjčky, neboť zákon v tom směru nerozlišuje. Omezení disposičního práva žalující strany ohledně bytu, o který se jedná, s hlediska nařízení o zabírání bytů (nařízení ze dne 21. ledna 1919, čís. 38 sb. z. a n. § 7) tvrzeno nebylo. Také doba, na niž byt byl žalovaným k bezplatnému užívání ponechán, byla ve smlouvě stanovena a to, až žalobkyně opatří žalovaným byt ve svém domě. Že by doba užívání musela býti stanovena přímo, t. j. udáním kalendářního dne, není zapotřebí. Stačí nepřímé určení událostí, již v tomto případě bylo opatření bytu žalující stranou pro žalované. Dle zjištění prvního soudu dala žalobkyně skutečně výpověď Františku C-ovi, jenž se smírem ze dne 12. února 1919 zavázal, že se z bytu do 1. května 1919 vystěhuje. Otázku však, proč žalobkyně na tom netrvala, by se C. vystěhoval a se tak byt pro žalované uprázdnil, řešiti zde netřeba. Dříve, než doba půjčky uplynula, nemají žalovaní povinnost, aby vypůjčený byt vrátili, ani když půjčitelka ho snad nevyhnutelně potřebuje (§ 976 obč. zák.). Než i pro případ, že by doba půjčky mezi odvolatelkou a žalovanými nebyla pevně umluvena, bylo by třeba přihlížeti k ustanovení § 973 obč. zák., že určení dobu půjčky není třeba ku platnosti smlouvy o půjčku v tom případě, když je naznačen účel, ke kterému věc půjčená se poskytuje, z něhož pak dobu užívání věci lze určit. V takovém případě je vypůjčitel povinen vrátiti věc tak, jak je to po skončeném užívání možno. Žalovaní, kteří snad pro bytovou nouzi nemohou najíti ani jiného bytu, byli by v prodlení teprve, kdyby se z nynějších místností nevystěhovali, ačkoli jim žalobkyně dle svého závazku byt opatřila. Nejde tu tedy o nezávaznou úmluvu mezi odvolatelkou a žalovanými ani o pouhou výprosu dle § 974 obč. zák., ježto jak doba, tak i účel užívání umluveny byly a nemůže proto odvolatelka vrácení bytu libovolně zpět žádati.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Vytýkajíc rozsudku nesprávné právní posouzení věci, uplatňuje dovolatelka, že v tomto případě žádná ze smluvních stran neměla úmyslu, dojednati smlouvu ve smyslu § 971 obč. zák., jelikož prý již z výsledku průvodního řízení vyplývá, že, když žalobkyně přijala žalované do svého bytu a to na dobu neurčitou, jednala jen z ochoty k sestře a dle tohoto stavu věci nelze z nahodilého seskupení různých okolností usuzovati na smlouvu, již dojednati strany ani nezamýšlely. Vývodům těmto nelze přisvědčiti. Co se týče skutkových okolností, zjistil odvolací soud, že se žalobkyně zavázala vůči žalovaným, že jim opatří byt ve svém domě, a že prozatím, než byt, tehdy obydlený Františkem C-em, se uprázdní, mohou bydleti bezplatně v jejím bytě. Tímto zjištěním jest vázán i soud dovo-

laci. Dle toho bylo ujednáno, že žalobkyně přenechá žalovaným část svého bytu dotyčně byt k bezplatnému užívání na čas přesně určitý, totiž do té doby, až C. byt v třetím poschodí vyklidí. Vzhledem k tomu nabyli žalovaní práva užívatí části bytu na dobu určenou tímto způsobem. Že bylo žalovaným užívání bytu ponecháno snad původně z ochoty, nerozhoduje, neboť tím bylo by nanejvýše jen vysvětlitelno, čím byla žalobkyně pohnuta, by vzala na sebe zmíněný závazek. Není tu tedy, jak správně udaly nižší stolice, pouze výprosa ve smyslu § 974 obč. zák., jež by žalobkyni poskytovala právo, by mohla věci půjčené dle své vůle na zpět žádati. Nesprávným jest konečně i výtka dovolatelky, že poukaz odvolacího soudu na předpis § 973 obč. zák. (dle něhož se řídí doba navrácení věci) jest nesprávným, poněvadž prý žalovaní v řízení první stolice ani netvrdili, že nemají jiného bytu. Stačí připomenouti, že odvolací soud svůj názor o právní povaze sporného poměru neopíral o ten důvod, že žalovaní snad nemají jiného bytu, nýbrž touto větou pouze uvádí, že žalovaní budou povinni, vrátiti věc teprve po uplynutí určité doby, kterou sluší posouditi i dle účelu, ku kterému věci se má užívatí, a že k tomu jen mimochodem podotknuto bylo, že žalovaní jiného bytu pro bytovou nouzi snad ani nemají.

Čís. 385.

Čl. 286 obch. zák. nevylučuje, by uplatňován byl nárok na zrušení smlouvy z důvodu § 20, odstavec pátý, cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. Uplatňování nároku toho předpokládá trestní odsouzení žalovaného.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1920, Rv I 599/19.)

Komisionář koupil v první polovici října 1918 od obchodníka různé druhy zboží za umluvenou kupní cenu, již hotově zaplatil. Když pak byla kupiteli dána zásilka tím, jemuž on ji dále dodal, k dispozici pro přemrštěnost ceny, domáhal se na prodávatele, by vzal zboží zpět a by mu vrátil zaplacenou kupní cenu. Soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Kupitel domáhá se zrušení kupní smlouvy z důvodu, že umluvená kupní cena jest přemrštěna. Neobdrží-li při úplatné smlouvě jedna strana ani polovici toho, co druhé straně dala (laesio enormis), může zkrácená strana dle § 934 obč. zák. žádati, by se smlouva zrušila a vše uvedlo v předešlý stav. Koupě koření k dalšímu prodeji a dodání jeho obchodníkem jest absolutním obchodem na obou stranách dle čl. 271, čís. 1 a 2 obch. zák. Dle čl. 286 obch. zák. nemůže právnímu jednání, které jest obchodem, býti odporováno pro zkrácení přes polovici ceny a neplatí ustanovení § 934 obč. zák. při obchodech. Jest tedy v tomto případě námitka přemrštěnosti kupní ceny vyloučena a nárok žalobní na zrušení smlouvy a vrácení kupní ceny dle zákona nepřípustný. Odvolací soud potvrdil rozsudek první stolice. Důvody: Žalobce domáhá se žalobou na žalovaném vrácení kupní ceny předraženě mu prodaného zboží proti vrácení koupeného zboží a tvrdí, že jednotlivé druhy zboží mu byly prodány žalovaným za ceny zřejmě přemrštěné. Prvý soud správně uvedl, že koupě zboží (koření) žalobcem, jež stala se k vůli dalšímu prodeji, a dodání jeho